

ՄՏՈՐՈՒՄՆԵՐ ՑԵՂԱՄՊԱՆՈՒԹԵԱՆ 100-ՐԴ ՏԱՐԵԼԻՑԻՆ ԱՌԹԻ

Posted on March 14, 2015 by Keghart

Category: [Opinions](#)

իրաւունքի համապատասխան պայմանագրերով», որուն համաձայն Հայաստան միանգամընդմիջտ պիտի հրաժարեր որեւէ հողային պահանջներէ: Երկրորդ, մէջտեղ բերել «ենթայանձնաժողով մը, որու նպատակն է գիտական, անկողմնակալ ուսումնասիրութիւն պատմական փաստաթղթերու և արխիւներու, առկայ խնդիրներու ձեւակերպման համար», որուն հետեւանքով Թուրքիա այլեւ Հայոց Ցեղասպանութիւնը ընդունելու որեւէ պարտաւորութենէ պիտի ձերբազատուեր:

Բարեբախտաբար, և անսպասելիօրէն, հայոց գլխուն կանխամտածուած այս դաւադրութիւնը ձախողութեան մատնուեցաւ շնորհիւ... Ատրպէյճանի ճիգերուն: Վերջինս իր ազգակից Թուրքիոյ յիշեցուց թէ ան սահմանը փակեց այն ժամանակ, երբ Հայաստանը «գրաւեց» ատրպէյճանական տարածքները: Ուրեմն, նախքան հայ-թրքական սահմանի բացման մասին որեւէ քննարկում, Հայաստան պետք է վերադարձնէ այդ «գրաւեալ» հողերը: Ատր որպէս հետեւանք, Հայաստանի կառավարութիւնը իր կարգին որոշեց «կասեցնել արձանագրութիւններու վաւերացման ընթացակարգը, բայց առայժմ դուրս չգալ անոր գործընթացէն:»

Հիմնուելով վերջին ամիսներուն Թուրքիոյ տարած հակահայկական ընթացքին վրայ, թերեւս հայկական իշխանութիւնները վերանայելու են իրենց այդ որոշումը:*

Իրողութիւն մըն է որ անցեալ 95 տարիներուն Հայաստանի սահմանները մնացած են անառիկ: Թուրքիա կամ իր ազգակից Ատրպէյճանը, որքան որ ալ կը փափաքին ներխուժել Հայաստան և իրենց նախնիներուն կիսատ թողուած գործը իր աւարտին հասցնել, կը մնան անկարող: Սակայն շնորհիւ հայկական իշխանութիւններու ճիշտ կողմնորոշման, վերածնած Հայաստանը տակաւին տեղ կը գրաւէ աշխարհի քարտեզին վրայ, ուր տեղւոյն հայութեան հնարաւորութիւն կու տայ որ ստեղծագործէ և բարգաւաճի: Ուրեմն, Թուրքիա դիմած է յաջորդ լաւագոյն միջոցին հայերուն հալածելու, Հայաստան ենթարկելով պաշարման և սպասէ որ տեղի բնակչութիւնը կամաց-կամաց լքէ իր պապենական հողերը և ուղղուի արտասահման, ուր իրենց կը սպասէ երկերանգ բայց մէկ հաստատ ճակատագիր՝ կամ սպիսակ ջարդը և կամ ալ կարմիր ջարդը:

Իսկ ի՞նչ կը պատահի ի միջի այլոց, մենք հայերս կը շարունակենք իրարու հետ մրցիլ թէ ո՞վ աւելի աղմուկ կրնայ հանել...

«Իմ այն համոզումս եղած է ու այժմ առաւելաբար կը մնայ, թէ Հայաստանի պետք է դէպի ծով ելք տրուի որպէսզի ամեն զարգացման կարելիութիւն հայթայթուի այս պետութեան վերստանձնելու և ապահովելու համաշխարհային առեւտուրի օգտակար այն դերը իր աշխարհագրական դիրքով:» Ահա այսպէս կը գրէր Միացեալ Նահանգներու նախագահ Ուուտրօ Ուիլսոնը, 22 Նոյեմբեր, 1920 թ. իր յանձնարարական նամակին մէջ, իբրեւ միջնորդ դատաւոր նշանակուած Սելրի դաշնագրի ստորագրեալներու կողմէ: Ատենին Թուրքիոյ և Հայաստանի Միջեւ Սահմաններու ԱՄՆ-ի Իրաւարարական Յանձնախումբի անդամները նոյնպէս կու գային հաստատելու այս կարծիքը, անելցնելով թէ «Դէպի ծով ելքը կենսական անհրաժեշտութիւն է Հայաստանի գոյատեւման համար:»

Հայաստանի նախագահ Սերժ Սարգսեանը հինգ տարի առաջ Միացեալ Նահանգներ պաշտօնական ուղեւորութեան ընթացքին, այցելեց Ուաշինկթըն և ծաղկեպսակ գետեղեց նախկին ամերիկացի նախագահ Ուուտրօ Ուիլսոնի գերեզմանին: Կը թուէր թէ նախագահ Սարգսեանի այցով Ուիլսոնի

շիրիմին, «Ուիլսոնյան Հայաստանը» պիտի դառնար Հայաստանի առանցքային արտաքին քաղաքականության նպատակ: Սակայն այս անգամ ալ ոչինչ յառաջ եկաւ:

Այսօր հայերս, ըլլայ Հայաստանի մէջ կամ ի սփիւռս աշխարհի երկրնորանքի առջև կը գտնուինք: Կամ շարունակենք գանգատիլ, ասոր անոր մեղադրել մեր ճակատագրին իբրև պատճառը, քննադատել ասոր անոր որ Ցեղասպանութիւնը չի ճանչնար: Ամենէն դիւրին ձևն է ասիկա, երբ կրնանք շարունակել աղմուկ հանել և սպասել որ օր մը յանկարծ բան մը պիտի պատահի: Կամ սկսինք պատասխանատուութիւն ստանձնել մեր ճակատագրին հանդէպ, որոշումներ տալով յաջորդ քայլերուն առնչութեամբ, և ցանկութիւն ցուցաբերել իրաւական իրաւունքները սեփական ուժերով հետապնդելու:

Մինչև որ որոշենք ինչ ուղղութեամբ պիտի շարժինք, եկեք մեր յարգանքի տուրքը մատուցանենք Հայոց Ցեղասպանութեան մեր բիւրաւոր զոհերուն յիշատակին:

** Այս տողերը գրուելէ ետք, կը տեղեկանանք թէ Սերժ Սարգսեան որոշած է Ազգային Ժողովէն ետ կանչել Հայաստան-Թուրքիա արձանագրութիւնները: Սպասենք և տեսնենք...*

